

## İÇİNDEKİLER

|                   |    |
|-------------------|----|
| İÇİNDEKİLER ..... | 7  |
| GİRİŞ .....       | 11 |

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### ZOR KULLANMA YETKİSİYLE İLGİLİ HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ VE KUSURLULUĞU ORTADAN KALDIRAN HALLER

|                                                                                            |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. ZOR KULLANMADA HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ VE<br>KUSURLULUĞU ORTADAN KALDIRAN HALLER..... | 13 |
| A. Hukuka Uygunluk Nedenlerinin Ortak Özellikleri.....                                     | 14 |
| B. Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Hallerin Ortak Özellikleri.....                            | 16 |
| II. KANUNUN HÜKMÜ VE AMİRİN EMRİ.....                                                      | 17 |
| III. MEŞRU SAVUNMA.....                                                                    | 23 |
| IV. CEZA SORUMLULUĞUNU KALDIRAN SEBEPLERDE SINIRIN AŞILMASI .....                          | 26 |
| A. Üçüncü Kişilerin Etkilenmesi.....                                                       | 28 |

### İKİNCİ BÖLÜM

#### GENEL KOLLUĞUN ZOR KULLANMA YETKİSİ

|                                     |    |
|-------------------------------------|----|
| I. KOLLUK KAVRAMI.....              | 31 |
| II. GENEL KOLLUK TEŞKİLATLARI ..... | 34 |
| A. Polis .....                      | 37 |
| B. Jandarma .....                   | 38 |
| C. Sahil Güvenlik.....              | 38 |
| D. Çarşı ve Mahalle Bekçileri.....  | 39 |
| III. ZOR KULLANMA YETKİSİ .....     | 39 |
| A. Terim Sorunu .....               | 46 |
| B. Kavram .....                     | 47 |

|                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| C. Hukuki Niteliği .....                                                              | 49  |
| IV. ZOR KULLANMA YETKİSİNDE GEÇERLİ İLKELER .....                                     | 52  |
| A. Kanunilik İlkesi .....                                                             | 52  |
| B. Zorunluluk ve Kademelilik İlkesi .....                                             | 57  |
| 1. Zor Kullanmayı Gerektiren Durum: Direnme .....                                     | 59  |
| C. Orantılılık İlkesi .....                                                           | 68  |
| 1. Zor Kullanmayı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi .....                       | 69  |
| V. ZOR KULLANMA USULÜ .....                                                           | 71  |
| A. Direnişi Kırma Amacıyla Zor Kullanma Usulü .....                                   | 72  |
| 1. Muhatpla Taktik İletişim .....                                                     | 73  |
| a. Rehine Müzakeresi .....                                                            | 75  |
| b. Toplumsal Olaylarda Müzakere .....                                                 | 75  |
| 2. İhtar .....                                                                        | 76  |
| 3. Bedeni Kuvvet .....                                                                | 77  |
| 4. Maddi Güç .....                                                                    | 79  |
| a. Elektroşok Tabancası (Taser) .....                                                 | 88  |
| b. Robot Köpekler ve Drone .....                                                      | 88  |
| c. Drone Savunma (Anti Drone) Sistemleri .....                                        | 89  |
| d. Zor Kullanma Araçlarında Yapay Zeka Kullanımı .....                                | 90  |
| 5. Silah .....                                                                        | 91  |
| a. Korkutma Amaçlı Silah Kullanma .....                                               | 94  |
| b. Uyarı Ateşi .....                                                                  | 95  |
| c. Yaralama Amaçlı Silah Kullanma .....                                               | 95  |
| d. Öldürme Amaçlı Silah Kullanma (Ölümcül Kuvvet-<br>Öldürücü Güç) .....              | 96  |
| B. Meşru Savunma Halinde Zor Kullanma Usulü .....                                     | 106 |
| 1. Direnişi Kırma ve Meşru Savunma Amaçlı Zor Kullanma<br>Hükümlerinin Farkları ..... | 106 |
| 2. Meşru Savunma Sınırlarında Kabul Edilen Olaylar .....                              | 109 |
| a. Bıçaklı Olaylarda Zor Kullanma .....                                               | 110 |
| b. Taşlı, Sopalı vb. Saldırılarına Karşı Zor Kullanma .....                           | 113 |
| c. Silahlı ve Molotoflu Olaylarda Zor Kullanma .....                                  | 117 |

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| VI. ZOR KULLANMA YETKİSİNE İLİŞKİN ÖZEL DURUMLAR.....                             | 122 |
| A. Durdurma Uygulamasında Zor Kullanma.....                                       | 123 |
| B. Yakalama ve Gözaltı Uygulamasında Zor Kullanma.....                            | 124 |
| 1. Dur İhtarına Uymayan Kişilere Karşı Zor Kullanma .....                         | 128 |
| 2. Dur İhtarına Uymayan Araçlara Karşı Zor Kullanma ve<br>Lastiğe Ateş Etme ..... | 129 |
| 3. Gözaltında Zor Kullanma.....                                                   | 134 |
| C. Olay Yeri İncelemesi Uygulamasında Zor Kullanma .....                          | 134 |
| D. Arama ve Elkoyma Uygulamasında Zor Kullanma .....                              | 135 |
| E. Zorla Getirme Uygulamasında Zor Kullanma.....                                  | 136 |
| 1. Ceza Muhakemesi Kapsamında Zorla Getirme .....                                 | 136 |
| 2. Hukuk Muhakemeleri Kapsamında Zorla Getirme .....                              | 136 |
| F. Diğer Adli İşlemlerin Uygulamasında Zor Kullanma .....                         | 137 |
| 1. İcra Hukuku Uygulamasında Zor Kullanma .....                                   | 137 |
| G. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşlerinde Zor Kullanma.....                           | 137 |
| H. Kaçakçılıkla Mücadelede Zor Kullanma.....                                      | 158 |
| İ. Terörle Mücadelede Zor Kullanma.....                                           | 160 |
| J. Olağanüstü Hal Uygulamalarında Zor Kullanma .....                              | 169 |
| K. İfade Alma İşleminde Zor Kullanma Yasağı .....                                 | 169 |

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

#### GENEL KOLLUĞUN ZOR KULLANMA YETKİSİYLE İLGİLİ SORUMLULUK

|                                                                                                                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. SORUMLULUKLA İLGİLİ TEMEL HUSUSLAR.....                                                                                                                                                 | 171 |
| II. ZOR KULLANMA YETKİSİNE İLİŞKİN SINIRIN AŞILMASI (TCK m. 256)<br>VE KASTEN YARALAMA SUÇU BAKIMINDAN SORUMLULUKLA İLGİLİ<br>DEĞERLENDİRMELER .....                                       | 172 |
| III. KASTEN ÖLDÜRME (TCK m. 81), KASTEN YARALAMA SONUCU<br>ÖLÜME NEDEN OLMA SUÇU (TCK m. 87/4) VE TAKSİRLE ÖLDÜRME<br>(TCK m. 85) BAKIMINDAN SORUMLULUKLA İLGİLİ<br>DEĞERLENDİRMELER ..... | 181 |
| A. Ölüm Neticesi Bakımından Kast ve Taksir Ayrımı.....                                                                                                                                     | 183 |
| B. Kasten Öldürme (TCK m. 81) ve Kasten Yaralama Sonucu Ölümüne<br>Neden Olma Suçu (TCK m. 87/4) Ayrımı.....                                                                               | 189 |

|                                                                                                                                           |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| IV. İHMALİ DAVRANIŞLA KASTEN ÖLDÜRME (TCK m. 83) VE KASTEN YARALAMA (TCK m. 88) SUÇU BAKIMINDAN SORUMLULUKLA İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER..... | 195            |
| V. TAKSİRLE YARALAMA SUÇU BAKIMINDAN SORUMLULUKLA İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER.....                                                            | 202            |
| VI. İŞKENCE SUÇU BAKIMINDAN SORUMLULUKLA İLGİLİ DEĞERLENDİRMELER.....                                                                     | 205            |
| VII. ZOR KULLANAN PERSONELİN YARGILANMASI .....                                                                                           | 212            |
| VIII. ZOR KULLANAN PERSONELİN İDARİ SORUMLULUĞU.....                                                                                      | 224            |
| A. Kolluk Gözetim Komisyonunun Rolü .....                                                                                                 | 226            |
| IX. ZOR KULLANMA YETKİSİYLE İLGİLİ HUKUKİ SORUMLULUK.....                                                                                 | 228            |
| <br><b>SONUÇ.....</b>                                                                                                                     | <br><b>229</b> |
| <b>KAYNAKÇA .....</b>                                                                                                                     | <b>231</b>     |